

sios kalbos dienos Kretingoje idėja, ir renginys neįvyko, o ta proga jo parašytas straipsnis tik po mirties buvo išspausdintas Kretingos rajono laikraštyje „Švyturys“ [419].

A.Jucys rūpinosi sugrąžinti pirminius vietovardžių pavadinimus. Tuo reikalu yra daug padaręs: pavyzdžiui, surado senus dokumentus, kuriuose užrašytas Ginteliškės vietovardis.

A.Jucys Kretingos vietovardžio kilmę išvedė iš daiktavardžio *kreida* (žemaitiškai – *kreda*). *Kretinga* reiškia kreidinga. XIII amžiaus Livonijos ordino kronikoje Kretinga vadinama *Cretyn*, *Kretene*... (Kreidynė, Kreidinė), pridėjus kuršišką galūnę –*inga*, gaunama *Kretinga*. Senovėje aplink Kretingą buvo daug kalkių. Minijos upės atkrantėje, netoli Kartenos, yra Kalkyčės kalnas, kur XIX a. buvo kasamos kalkės.

Pateikiamas sutrumpintas variantas

Rankraštis yra akad. A.Jucio memorialiniame kambaryje

KLASĖS IR KURSO DRAUGAS

ANTANAS ŠIMKUS

Adolfas Jucys 1923 m. iš Kretingos progimnazijos atvyko į Plungės gimnaziją. Čia mudu ir susipažinome.

Gimnazijoje A.Jucys buvo draugiškas, darbštus, pareigingas. Mokytojui A.Turskiui per pamokas neretai padėdavo paruošti ir atlikti bandymus iš fizikos, klasiokams noriai aiškindavo namų darbus (matematikos ir fizikos), bet nusirašyti neduodavo. Daug skaitė ne tik tikslųjų, bet ir humanitarinių mokslų knygų. Mėgdavo pasakoti ir diskutuoti apie istorines vietas, piliakalnius, miesto parką, kunigaikščius. Laisvalaikiu dažnai vaikščiodavo po parką, Babrungo ir Minijos upių pakrantes. Labai mėgstama jo pasivaikščiavimo vieta buvo Kalniškių miškelis – pušynėlis už trijų kilometrų nuo miestelio. Tas keliukas, kuris ėjo iš miestelio link pušynėlio, dabar apstatytas mūriniais namukais ir pavadintas A.Jucio gatve.

Klasės draugai, baigę aštuonias klases, rinkosi įvairias specialybes: vieni – agronomija, kiti – teisė, humanitarinius mokslus. Nors man patiko agronomo ir miškininko specialybės, bet mudu su A.Juciu 1927 m. įstojome į Kauno universiteto Matema-

tikos-gamtos fakulteto matematikos-fizikos skyrių. Plungėje buvome baigę realinę gimnaziją, todėl įsitraukti į studijas nebuvo sunku. Studijuodami Kaune gyvenome kartu viename kambaryje. A.Jucys gavo gerą materialinę paramą iš namų ir pirmaisiais studijų metais mane šelpdavo maistu, skolindavo pinigų. Būdamas antrame kurse, iš privačių pamokų uždirbau jau pakankamai. Pragyvenimas pasidarė lengvesnis, ir man nebereikėjo materialinės pagalbos.

A.Jucys buvo vienas iš darbščiausių ir gabiausių studentų. Prof. V.Čepinskis per paskaitas dažnai užduodavo studentams kontrolinių klausimų ir, kai į juos niekas neatsakydavo, kreipdavosi į A.Jucį: „Žemaiti, gal tu atsakysi?“ Per prof. O.Volko (O.Folkas) paskaitas A.Jucys nurodydavo lentoje padarytas klaidas.

Kartą per laboratorinius darbus studentai išbėgo versti nuo bėgių „konkės“. Mudu su A.Juciu tik pabaigę darbą išėjome pasižiūrėti jau apverstos „konkės“, išdaužytų jos stiklų. Kitą kartą per laboratorinius darbus mudu padarėme trumpą laidų sujungimą, auditorijoje neliko šviesos, – prof. Čepinskis išėjo iš savo kabineto ieškoti kaltininko. Praeidamas pro mudviejų darbo vietą, jis sustojo, bet nieko nepasakė. Jei kaltininkai būtų buvę kiti studentai, juos būtų gerokai išbaręs.

Ketvirtame kurse reikėjo rinkti seniūną. Mes, kursiojai, prieš susirinkimą tarėmės rinkti A.Jucį, motyvuodami tuo, kad jam neaktuali stipendija ir, be to, jis – vienas iš geriausių studentų. Susirinkime buvo pasiūlyta ir mano kandidatūra. Vis dėlto balsų dauguma kurso seniūnu buvau išrinktas aš.

Laisvalaikiu apsiavę klumpėm išeidavome į Vydūno alėją. Žinoma, kauniškius toks klumpių kaukšėjimas stebindavo. Dažnai išvykdavome pasivaikščioti po Kauno apylinkes. A.Jucys mėgo vaikštinėti ir sportuoti Panemunėje. Kartą besportuodamas išsinarino ranką. Ilgai reikėjo prašyti gydytojo, kad ateitų pas A.Jucį į miškelį apžiūrėti jo skaudamos rankos.

Studentai žemaičiai būrėsi į Simono Daukanto draugiją. A.Jucys ilgą laiką buvo jos pirmininkas. Draugija ruošdavo susirinkimus, kurie neretai baigdavosi šokiais. Pirmininkas A.Jucys šokti nemokėjo. Reikalo verčiamas, jis šokių mokykloje išmoko tris šokius: polką, fokstrotą ir valsą. Draugijoje artimiau susipažino su Sofija Nezabitauskaite, kurią vėliau vedė.

Studijų pradžioje jis buvo susidomėjęs chiromantija – turėjo keliasdešimt rankų plaštakų schemų. Kadangi tikslieji mokslai atėmė daug laiko, tai chiromantija liko nuošalyje.

Į matematikos-fizikos skyrių buvo įstoję daugiau kaip penkiasdešimt studentų, o laiku, t. y. per ketverius metus, jį baigė vos penki, tarp jų ir A.Jucys. Aš baigiau

1933 m., t. y. dar po dvejų metų. 1931 m. buvau paskirtas mokytoju į Plungės Tėvų kapucinų mokyklą. 1934 m. su tos mokyklos mokytoju, buvusiu klasės draugu J. Andriejausku pėsčiomis iš Plungės nuėjome į A. Jucio tėviškę – Klausgalvų Medsėdžius, esančius už 30 kilometrų. Čia mudu privaišino medumi, net iki persivalgymo. Jo vyresnysis brolis turėjo per trisdešimt bičių šeimų. Po malonaus ir nuoširdaus pokalbio vėl pėsčiomis grįžome atgal į Plungę.

Mano draugystė su Adolfu tęsėsi toliau. Būdamas Vilniuje, visada aplankydavau Jucių šeimą. Jo žmonelė Sofija mane maloniai sutikdavo.

1956 m. išlaikiau kandidatinius egzaminus ir norėjau rašyti disertaciją. A. Jucys man patarė metams atsikelti iš Klaipėdos į Vilnių ruošti disertacinio darbo.

Plungiškiai džiaugiasi ir didžiuojasi turėdami tokį mokslo vyrą A. Jucį, kuris gebėjo įgyti visus aukščiausius mokslo laipsnius bei vardus ir pagarsėjo savo mokslo darbais bei moksline veikla ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

Klaipėda, 1985 09 12

Rankraštis yra akad. A. Jucio memorialiniame kambaryje

BUVOME VIENAME KURSE

V. STROLIS

Mes su Adolfu bendramečiai. Buvome viename kurse. Jis studijavo fiziką, o aš – matematiką. Dvejus metus gyvenome viename bute. Jis gyveno su Antanu Šimkumi (abu žemaičiai) viename kambaryje, o aš – kitame. Adolfas buvo gerai materialiai aprūpintas. Jam nereikėjo uždarbiauti kaip mums. Mažai tekdavo su juo pasikalbėti, nes jis visą laiką dirbo ir nepageidavo, kad kas jį trukdytų. Buvo be galo darbštus, bet žmogus buvo geras, ir visi jį gerbė.

Paskaitų nepraleisdavo. Tuo metu studentų buvo mažai, ir profesoriai paskaitas skaitė dviem kursams kartu. Sykį prof. V. Biržiška turėjo skaityti pirmąją analizinės mechanikos paskaitą matematikams ir fizikams. Tačiau prieš tai viena valanda buvo laisva, ir profesorius pradėjo savo paskaitą anksčiau. O A. Jucys atėjo tvarkaraštyje